

Evaluering af abotrådgvningen i Region Midtjylland

Designforslag 7. maj 2021

1 Baggrund

I perioden fra 2011-2018 blev der i Region Midtjylland gennemført 17.730 aborter før den 12. graviditetsuge og 1.166 aborter efter den 12. graviditetsuge. Udviklingen i antallet af aborter har været stabil for perioden 2011-2018 for aborter før den 12. graviditetsuge. For aborter efter den 12. graviditetsuge er der igennem årene sket en støt stigning i antallet frem imod 2016, hvorefter antallet er faldende.

Ifølge sundhedslovens §100 skal alle kvinder, som ønsker en abort, tilbydes en støttesamtale forud for og efter en eventuel gennemført abort. Formålet med en støttesamtale før en abort er at sikre, at kvinden kan få støtte til at træffe en individuel beslutning om, hvorvidt hun ønsker at gennemføre eller afbryde svangerskabet. En støttesamtale kan således resultere i, at kvinden enten fastholder ønsket om abort eller fraviger ønsket. Der ydes også tilbud om en støttesamtale efter en gennemført abort. Det er den praktiserende læges pligt at informere kvinden om retten til en støttesamtale, og i udgangspunktet foregår støttesamtalen ved den praktiserende læge. Det er dog frivilligt for kvinden, om hun ønsker at tage imod støttesamtalen. Støttesamtalen kan også foregå ved frivillige organisationer, eksempelvis Mødrehjælpen. Ved en provokeret abort efter den 12. graviditetsuge er der ud over støttesamtalen også mulighed for, at kvinden via egen læge henvises til privatpraktiserende psykolog.

I perioden 2011-2018 er der samlet set registreret omkring 3800 støttesamtaler for borgere bosat i Region Midtjylland i forbindelse med abortrådgivning, heraf i alt 3241 støttesamtaler ved almen praksis og omkring 560 støttesamtaler gennemført ved organisationerne Mødrehjælpen og Sex og Samfund. Sammenholdt med antallet af aborter i Region Midtjylland for perioden 2011-2018 på 18.896 gennemførte aborter gennemført før og efter 12. graviditetsuge, synes der at være en indikation på, at en del kvinder muligvis takker nej til tilbuddet om en støttesamtale i forbindelse med overvejelser omkring en abort, eller at kvinderne ikke oplyses om muligheden for at deltage i støttesamtalerne.

Administrationen i Region Midtjylland har i 2020 undersøgt gældende praksis og de forpligtelser, der er anført i sundhedsloven i forhold til at tilbyde støttesamtaler i forbindelse med abortrådgivningen i Region Midtjylland. Det er administrationens vurdering, at Region Midtjylland lever op til sundhedslovens forpligtelser. Sagen er tidligere behandlet i hospitalsudvalget, udvalg for nære sundhedstilbud og forretningsudvalget med et ønske om en udbygning af tilbuddene om abortrådgivnings- og støttesamtaler i Region Midtjylland.

På regionsrådsmøde d. 16. december 2020 blev det på baggrund af indstilling fra forretningsudvalget besluttet, at der ønskes gennemført en evaluering af abortrådgivningen i Region Midtjylland, så kvaliteten af rådgivning sikres. Derudover ønskes det, at kendskabet til, at kvinder har ret til støttesamtaler hos regionen eller hos andre aktører før og efter en eventuel abort, øges. DEFACTUM har på denne baggrund udarbejdet nedenstående oplæg til evaluering.

2 Formål med evaluering af abortrådgivningen i Region Midtjylland

Formålet med evalueringen af abortrådgivningen i Region Midtjylland er at undersøge kvaliteten af den rådgivning, kvinder med ønske om eventuelt at få foretaget en abort modtager i form af en støttesamtale før og efter en eventuel abort. Evalueringen vil have form af en brugerundersøgelse, som retter sig mod brugerne af støttesamtalerne i Region Midtjylland med henblik på at vurdere kvaliteten og oplevelsen af støttesamtalerne. Derudover vil evalueringen bestå af en kortlægning af den aktuelle praksis i forhold til abortrådgivningen i Region Midtjylland, herunder selve kommunikationen omkring og organiseringen af rådgivningstilbuddet. Kortlægningen udarbejdes med inddragelse af relevante fagpersoner med viden, kompetencer og praksiserfaring inden for området abortrådgivning i Region Midtjylland.

Evalueringens to hovedspørgsmål er således:

1. Hvordan oplever og vurderer kvinder med ønske om eventuelt at få foretaget en abort før 12. graviditetsuge kvaliteten af de støttesamtaler, de modtager i Region Midtjylland?
2. Hvordan er abortrådgivningen organiseret i Region Midtjylland, herunder hvordan kommunikeres der om rådgivningstilbuddet?

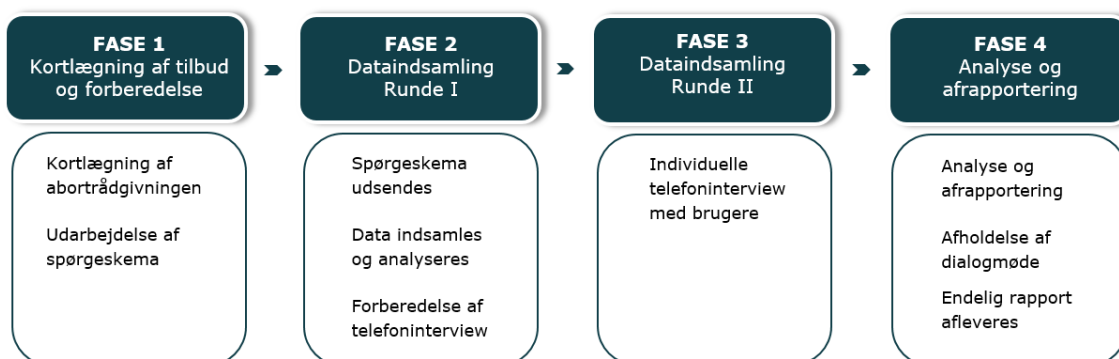
Evalueringen vil kunne anvendes af Region Midtjylland som beslutningsgrundlag for en eventuel kvalitetsudvikling af eksisterende rådgivningstilbud i forbindelse med abortrådgivningen i Region Midtjylland.

Evalueringens fokus vil være på de kvinder, der modtager en støttesamtale i forbindelse med rådgivning omkring en eventuel abort før 12. graviditetsuge. Dette ud fra, at 94% af de aborter, der blev foretaget i Region Midtjylland i perioden 2011-2018, blev foretaget før uge 12. Desuden kommer, at der ofte ligger medicinske årsager til grund for at vælge abort i fald den gennemføres efter uge 12, eksempelvis arvelige anlæg eller risiko for fosteret.

I evalueringen vil det være kvinder, der modtager en støttesamtale ved almen praksis i Region Midtjylland, der vil indgå. Dette valg træffes, fordi langt hovedparten (ca. 86%) af støttesamtaler med kvinder fra Region Midtjylland gennemføres inden for egen region i almen praksis. Dertil kommer, at det vil være vanskeligt at inddrage de resterende støttesamtaler (ca. 14%) foretaget gennem organisationerne Mødrehjælpen og Sex og samfund, fordi disse organisationer ikke registrerer navn og cpr-nummer ved henvendelser.

3 Proces og metode

DEFACTUM foreslår, at evalueringen bygges op således, at der gennemføres to runder af dataindsamling i undersøgelsesperioden. Formålet med den første runde af dataindsamling vil være at afdække brugernes oplevelser med abortrådgivningen kvantitativt i form af et spørgeskema. I den anden runde af dataindsamlingen vil formålet være kvalitativt at komme i dybden med brugernes perspektiver på abortrådgivningen samt eventuelle fremadrettede forbedringspotentialer. Undersøgelsen inddeler i fire faser, som figuren nedenfor illustrerer:

I det følgende vil de fire faser af evalueringen blive gennemgået.

Fase 1 - indledende fase - kortlægning af abortrådgivningen i Region Midtjylland

DEFACTUM foreslår at indlede evalueringen med en kortlægning af abortrådgivningens organisering i Region Midtjylland, hvor de centrale aktiviteter og ressourcer synliggøres. Herunder ansueliggøres det, hvordan der kommunikeres omkring rådgivningstilbuddet i form af, hvordan eventuelle brugere gøres opmærksom på tilbuddets eksistens. Denne afdækning kan foregå som en workshop med deltagelse af relevante fagpersoner faciliteret af DEFACTUM. Metodisk vil der i workshoppen inddrages elementer fra en indsatssteoretisk tilgang, Der kan eventuelt drages nytte af referat og materiale fra en allerede afholdt temadag d. 16. november 2020 på Regionshospitalet Gødstrup, hvor regionsrådet blev præsenteret for abortrådgivningstilbud i regi af Region Midtjylland og de frivillige organisationer. Den gennemførte workshop vil danne grundlag for den videre udarbejdelse af spørgeskema til brugere af rådgivningstilbuddet.

Fase 1 – Udarbejdelse af spørgeskema

Formålet med spørgeskemaundersøgelsen vil være at afdække brugernes oplevelser og tilfredshed med abortrådgivningen i Region Midtjylland. Spørgeskemaet vil blive udarbejdet på baggrund af kortlægningen af abortrådgivningen i Region Midtjylland. Derudover forventes det, at nedenstående emner vil blive belyst i spørgeskemaundersøgelsen:

- Baggrundsoplysninger om respondenterne (alder, tidspunkt for støttesamtale, herunder om støttesamtalen blev gennemført før og eller efter en abort, antal støttesamtaler)
- Kommunikation om rådgivningstilbuddet (hvor har respondenterne hørt om tilbuddet?)
- Overvejelser omkring at tage imod støttesamtalen
- Anvendeligheden af støttesamtalen

- Var der tilstrækkelig tid afsat til støttesamtalen?
- Var rådgivningen neutral i forhold til for og imod abort?
- Styrker og mangler ved rådgivningen
- Tilfredshed med rådgivningstilbuddet
- Om kvinden valgte at få fortaget en abort
- Forslag til forbedringer af rådgivningstilbuddet

Spørgeskemaet oprettes elektronisk i SurveyXact, og spørgeskemaet vil indeholde både lukkede og åbne svarkategorier. I de åbne svarkategorier vil der være mulighed for, at respondenterne kan afgive deres skriftlige kommentarer til spørgsmålene, da det er DEFACTUMS erfaring, at sådanne skriftlige kommentarer kan bidrage med nuancerede perspektiver på det område, der undersøges.

Fase 2 – Udsendelse af spørgeskema

Rekrutteringen af kvinder, der skal udsendes et spørgeskema til, vil foregå ved, at den praktiserende læge i forbindelse med afholdelse af en støttesamtale i forbindelse med abortrådgivning før 12. graviditetsuge i perioden 15. september 2021 - 15. januar 2022 spørger kvinden, om hun vil give samtykke til, at den praktiserende læge må videregive kontaktoplysninger til DEFACTUM med henblik på, at DEFACTUM efterfølgende vil kontakte hende med en forespørgsel om at deltage i undersøgelsen.

Det anslås, at der i udgangspunktet kan udsendes spørgeskemaer til omkring 120 kvinder, da der, ifølge oplysninger fra Region Midtjylland, foretages cirka 350-400 støttesamtaler årligt ved almen praksis i Region Midtjylland. Hvor mange kvinder, der rekrutteres til undersøgelsen, vil imidlertid afhænge; dels af, om den praktiserende læge får spurgt kvinden om samtykke til videregivelse af kontaktoplysninger, dels af, om kvinden har lyst til at give samtykke i en i forvejen formodentlig sårbar situation. Den praktiserende læge vil modtage honorering efter den aktuelle konsulenttakst til praktiserende læger for tidsforbrug i forhold til rekruttering af deltagere til undersøgelsen.

DEFACTUM vil efterfølgende kontakte kvinderne pr. mail for at informere dem grundigt om undersøgelsen og for at spørge, om DEFACTUM må udsende et spørgeskema til dem. I mailen vil der være link til undersøgelsen, såfremt kvinden ønsker at deltage i undersøgelsen.

Fase 2 – Dataindsamling og analyse af spørgeskema

Spørgeskemaet vil blive sendt ud elektronisk til kvinderne via e-Boks med Region Midtjylland som afsender. Der vil blive gennemført en rykkerprocedure for at opnå den højst mulige svarprocent. I spørgeskemaet vil det være muligt for kvinderne at angive, om de ønsker at deltage i et efterfølgende telefoninterview. De indsamlede spørgeskemaer vil blive analyseret og danne baggrund for den efterfølgende kvalitative telefoninterviewundersøgelse med et udsnit af kvinder.

Fase 3 - Telefoninterview med brugere

Med henblik på at kvalificere de resultater, der er fremkommet i spørgeskemaundersøgelsen, vil der blive foretaget individuelle telefoninterview med i alt 8-10 kvinder af cirka 45 minutters varighed. Formålet med telefoninterviewene vil være at høre kvindernes perspektiver på støttesamtalerne og på de problemstillinger, der er afdækket i spørgeskemaundersøgelsen. Derudover vil telefoninterviewene give mulighed for at belyse kvindernes forslag til forbedringspotentialer i forhold til at kvalitetsudvikle støttesamtalerne samt eventuelt rådgivningstilbuddet som helhed. Den individuelle samtaleform giver således mulighed for; dels at

spørge yderligere ind til emner fremkommet i spørgeskemaundersøgelsen og få uddybnin-
ger undervejs i telefoninterviewet, dels at spørge ind til områder, der dukker op i løbet af te-
lefoninterviewene. Der vil forud for gennemførelse af telefoninterview med kvinderne blive
udarbejdet en interviewguide.

Deltagere til telefoninterviewene vil som udgangspunkt blive rekrutteret ved, at responden-
terne i de udsendte spørgeskemaer har mulighed for at tilkendegive, om de ønsker at del-
tage i et efterfølgende telefoninterview. I fald der ikke rekrutteres tilstrækkeligt med respon-
denter via denne metode, vil der ske supplerende rekruttering i form af, at DEFACTUM vil
kontakte et udvalg af de kvinder, der har besvaret spørgeskemaet. De indsamlede telefonin-
terview vil blive analyseret og vil sammen med spørgeskemaundersøgelsen danne grundlag
for de efterfølgende fokusgruppeinterview med udvalgte fagpersoner.

Fase 4 – Analyse, dialogmøde og afrapportering

Efter afslutning af dataindsamlingsperioderne vil alle indsamlede data blive analyseret og
samlet i én rapport. Rapporten vil indeholde en nærmere analyse af den gennemførte spør-
geskemaundersøgelse og de gennemførte telefoninterview med brugere af støttesamtalerne.
Derudover vil kortlægningen af abortrådgivningen i Region Midtjylland fremgå af rapporten.
DEFACTUM vil i forbindelse med færdiggørelsen af rapporten afholde et dialogmøde med del-
tagere fra den afholdte indledende workshop for sammen med denne gruppe at formulere
opmærksomhedspunkter og anbefalinger, som skrives ind i rapporten.

DEFACTUM foreslår, at resultaterne fra evalueringen vil blive præsenteret; dels i en rapport
(20-25 sider), dels i form af PowerPoint-præsentation for politiske udvalg i Region Midtjyl-
land. Dette med henblik på, at den samlede rapport og præsentationen for de politiske ud-
valg kan bruges af Region Midtjylland som et udgangspunkt for et beslutningsgrundlag i for-
hold til kvalitetsudvikling af abortrådgivningen i Region Midtjylland.

4 Organisering og aftaleforhold

Opgaven løses af DEFACTUM i samspil med Sundhedsplanlægning.

Det aftales, hvorvidt resultaterne af rapporten gøres offentligt tilgængelig, fx gennem formidling på DEFACTUMs hjemmeside. Dette kan eksempelvis afklares i høringsfasen.

5 Tidsplan

Nedenfor ses den overordnede tidsplan for evalueringen:

År		2021-2022											
Måned		Jun.	Jul.	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	Maj
FASE 1													
Aftale forelægges for udvalg for nære sundhedstilbud	DEFACTUM og SUPL	■											
Kortlægning af abortrådgivningen i Region Midtjylland	DEFACTUM		■	■									
Udarbejdelse af spørgeskema til brugere af støttesamtaler	DEFACTUM				■	■							
FASE 2													
Udsendelse af spørgeskema inkl. rykkerprocedure	DEFACTUM				■	■	■	■	■	■	■	■	■
Spørgeskemadata analyseres	DEFACTUM									■	■		
FASE 3													
Forberedelse og gennemførelse af telefoninterview	DEFACTUM									■	■		
FASE 4													
Analyse og udarbejdelse af rapport	DEFACTUM										■	■	■
Dialogmøde	DEFACTUM											■	
Rapport kvalitetssikres	DEFACTUM og SUPL												■
Aflevering af endelig rapport og præsentation for udvalg	DEFACTUM												■

